

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ

Πώς άγαπησε τὸν Παῦλο ἡ Παυλίνα κι' αὐτὴ δὲν τὸ κατάλαβε. "Ισως γιατὶ μοιάζει τὸ ὄνόματά τους καὶ τῆς φαινότανε ἀστεῖο νὰ τὸν λέῃ Παῦλο κ' ἔκεινος νὰ τὴ φωνάζῃ Παυλίνη. Μερικές άγαπησ πλέονται ἔτσι ἀπὸ τιποτένες αἴτιες. "Ισως πάλι γιατὶ οἱ νύχτες ἔκεινοι τοις καλοκαιριού εἴτανε δροσερές καὶ διάφανες, κοντά στ' ἀκρογιαλί, κ' οἱ ἀστροφεγγίες χύνεινα μάγια στὴν ὥραν ἐξοχή. "Ισως πάλι νὰ τὴν εἶχε μεθύσει καποιαὶ βραδιὲς, ὅπερ' ἀπ' τὴν καλοκαιρινὴ βροχούλα, ἡ μυρδιὰ τῆς γῆς καὶ τοὺς θερισμένους γρασιδίου. Ο Παῦλος κάθε βράδυ περνοῦσε ἀπὸ τὸ σπίτι τους σκυρτὸς καὶ συλλογισμένος κ' ἔκεινη καθότανε πάντα κάτω στὸ περιβόλι, μ' ἑνα ἐργάσειρο στὸ χέρι. Τὸ βῆμα τοῦ Παύλου ἔκουνταγε πάντα τὴν ἴδιαν ὥρα, σιγαλὸ καὶ ρυθμικὸ, στὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ κ' ὅστερος ἡ σκιὰ του περνοῦσε ὅξω ἀπ' τὰ ψηλά κάγκελα τοῦ κήπου, ἀφίνοντας ἐνώ συνεφάκι καπνοῦ ἥπο τοιγάρο νάνεβανη ἀλαφουά στὸν ἥσυχον ἀέρα. Η Παυλίνα ἔκανε χάζι τὸ μικρὸ συνεφάκι ποὺ ἀνέβαινε ἀπανω ἀπ' τὴν περαστικὴ σκιὰ κ' ὅστερος ἔσβενε καὶ σκορποῦσε σὰ νὰ μὴν εἴτανε. "Ισως νὰ τὸν ἀγάπησε καὶ γ' αὐτό. Ποιὸς ζέρει!

Η Παυλίνη εἶχε μιὰ μεγάλη κούκλα, πού, λίγα χρήνια πρίν, εἴτανε ἵστα μὲ τὸ μπόι της. Σιγά σιγά την ἔπερασε καὶ σὰν ἔγινε δύο φορὲς σὰν τὴν κούκλα της, τὰ μάτια της χρήσαν νὰ γυαλίζουν περισσότερο ἀπ' τὰ γυαλίνα μάτια τῆς κούκλας καὶ τὸ μικρὸ της στῆθος νὰ πλίνη μιὰν ὅμορφη στρογγυλάδα, ποὺ δὲν τὴν εἶχε νὰ κούκλα της. Τότε βαρέθηκε τὴν μικρὴ κερένια φιλενάδη της καὶ τὴν ἀφίσε παραπονεμένη σὲ μιὰ παλιὰ πολυθρόνα. "Ενώ βράδυ ὅστερ' ἀπὸ μιὰ ψιλὴ βροχούλα, ποὺ τὸ χῶμα κ' οἱ θυμωνίες, σκορπίζανε μιὰ δυνατὴ μυρωδιά, ἡ Παυλίνα ἔγινε την καρδιά της νὰ γυπτάη μέσα στὸ στῆθος της. Τῆς φάνηκε παράξενο καὶ πῆγε στὴ λησμονημένη κούκλα της νὰ ἰδῃ ἀν τὸν γυπτόν της ἡ καρδιά. Τὸ ἵστο καὶ στρωτὸ, τὸ κερένιο στῆθος τῆς φιλενάδας της, εἴτανε ἀσάλευτο σὰν πάντα. Η Παυλίνα τράβηξε μιὰ γρυστὴ καρφίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά της καὶ τρύπησε ἕποντα τὸ στῆθος τῆς κούκλας, γιατὶ νὰ ἰδῃ ἀν εἶχε καρδιά μέσα της. Δὲ βγῆκε σταλαγματικὰ αἷμα. Η καθημένη ἡ κούκλα δὲν εἶχε καρδιά. Τὴν ςφίσε τότε στὴ γωνία της καὶ τὴν ἔναστέχασε. Δὲν ἔπαιζε πιὰ μᾶζη της καὶ τὴν ὥρα τοῦ δειλινοῦ κατέβαινε κάτω στὸ περιβόλι καὶ ἔσπλαντανε σ' ἐνώ ψάθινο καναπὲ, κοτάζοντας τὴν θάλασσα καὶ περιμένοντας νὰ περάσῃ ἡ σκιὰ μὲ τὸ μικρὸ συνεφάκι τοῦ τοιγάρου. Καὶ καθὼς δὲν εἶχε τὴν κανένη καὶ βαρύστανε ἔσπλαντανε καὶ πάνω στὸν ψάθινο καναπέ, ἵσως νὰ τὸν ἀγάπησε καὶ γ' αὐτὸ τὸν Παῦλο. Ποιὸς τὰ ζέρει αὖτα τὰ πράματα!

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

Η "Αννα δὲν κατάλαβε διόλου. Κατάλαβε δηλαδὴ πῶς ἀλήθεια καὶ θὰ διαιρώσῃ στὴν Κερμαρία καὶ Κατινούλα. Η δὲν τολμοῦσε νὰ καταλάβῃ. Μὰ ἡ Κατινούλα κατάλαβε. Νά κ' ἡ καταδίκη της! Δὲν ἔκουγε, δὲν ἔκουγε διατρέψεις τὶ ἔλεγε ἡ βροχούλα! Πῆρε ἀμάξι, νὰ πάτη σπίτι. Ἀμάξι ἀνοιχτό κλειστά τὸ καλοκαρί δὲν ἔχει. Τὰ μάτια της κλαμένα. "Εμοιαζε σὰ λωλὴ καὶ τὸ ζέρει. Γύρεβε νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπό της, νὰ μήν τὴν βλέπουνε καὶ ντρεπότανε. "Ανάσσανε λιγάκι, σὰν ἔφτασε. Καὶ σὰν ἔφτασε ἵστα ἵστα σὲ τέτοια χάλια, σὰν μπῆκε στὸ ἱργαστήρι, χρειάστηκε ἀκόμη νὰ βοηθήσῃ τὸν κ. Αντρέα!

Ο κ. Αντρέας ὑποψιὰ δὲν εἶχε γιὰ τίποτα, καὶ μάλιστα διασκορπίστηκε καθὲ φροντίδα του, ἀφοῦ μίλησε μὲ τὴν "Αννα. Οι γιατροὶ ἀναγκάζουνται κιό-

* Η ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

Καὶ τὸν ἀγάπησε μὲ τὰ καλά της. Κι' δὲ Παῦλος τὴν ἀγάπησε κ' ἔκεινος γιατὶ εἴτανε ἔανθη καὶ λυγερὴ καὶ μιλοῦσε γλυκά καὶ χαιδεμένα καὶ τὰ μάτια της λάμπανε, σὰν ἀστεράκια στὸ ἀπόβροχο, καὶ τὸ στῆθος της σάλευε σὰν κυματάκι, τὴν ἀγάπησε ἀκόμα γιὰ τόσα ἄλλα πράματα ποὺ κανένας δὲν τὰ ξέρει. "Ετοι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν καὶ μόνοι τους, ἀγκυριθήσανε δὲ Παῦλος κ' ἡ Παυλίνα καὶ γινήκανε ταῖρι. Οι καρδιές τους γυπτοῦσαν τώρα πολὺ κοντά ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη καὶ κυτάζανε κ' οἱ δύο μὲ γέλια καὶ πειράματα τὴν κερένια κούκλα, ποὺ εἶχε τόσα καλληνὶ καὶ καμένη καὶ μόνο καρδιά δὲν εἶχε.

"Ο Παῦλος ἔδωκεν δὲ τι εἶχε στὴν Παυλίνα κ' ἔκεινη καθεμέρα τοῦ ζητοῦσε ἑνα καινούργιο χάρισμα.

— Δῶσε μου τὰ μάτια σου, Παῦλο. Νὰ είνε δικά μου καὶ μόνο δικά μου καὶ νὰ μὴ βλέπουνε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον ἀπὸ μένα.

— Χάρισμά σου! τῆς εἶπε δὲ Παῦλος.

Κ' ἀπ' τὴ στιγμὴν ἔκεινη δὲν εἶδε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο ἀπ' τὴ Παυλίνα, οὔτε τὸν οὐρανὸ, οὔτε τὴ θάλασσα, οὔτε τὸ σκοτστρα, οὔτε τὰ λουλούδια, γιατὶ ὅλα τὰ ζήλευε ἡ Παυλίνα.

"Εν' ἄλλο πρωΐ, γέρνοντας στὴν ςγκαλιά του, τοῦ εἶπε πάλι.

— Δός μου τὸ νοῦ σου καὶ τὰ συλλογικά σου, Παῦλο. Νὰ τάχω δικά μου καὶ μόνο δικά μου.

Κ' ἀπ' τὴ στιγμὴν ἔκεινη δὲ Παῦλος δὲ συλλογίστηκε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμο, οὔτε στὸν ὄποιο του ἀκόμα, οὔτε στὸν οὐρανὸ του, γιατὶ ὅλα τὰ ζήλευε ἡ Παυλίνα, ἀκόμα καὶ τὰ ζηνερά του.

Κ' ἔκεινη δὲν εἴτανε ἀκόμα εὐχαριστημένη ἀπ' τὰ χαρίσματα του καὶ κάθε βράδυ καινούργιο χάρισμα καὶ κάθε βράδυ καινούργιο.

— Παῦλο, τοῦ εἶπε πάλι, μιὰ νύχτα, τὴν ὥρα ποὺ ἔβγαινε τὸ φεγγάρι ἀπ' τὸ βουνό, δῶσε μου τὴν καρδιά σου, ὅλη σου τὴν καρδιά, νὰ τὴν ἔχω μοναχῆ μου καὶ κανένας ἄλλος στὸν κόσμο.

— Ο Παῦλος τὴν κύταξε γλυκά.

— Ή καρδιά μου, Παυλίνη, εἴτανε τὸ πρῶτο ςχάρισμα ποὺ συνέκανα. Καὶ πάλι μοῦ τὴ ζητάς;

— Η Παυλίνα τὸν κύταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε.

— Όρκισμον ποὺ πώλειναι δική μου.

Ο Παῦλος τῆς ςχάριστηκε. Μὰ πάλι δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένη, γιατὶ θήθει νὰ τοῦ βγάλῃ τὴν καρδιά του ἀπ' τὰ στήθη του καὶ νὰ τὴν πάρῃ στὰ ςχέρια της, νὰ τὴν κάμη παχιγύλιδι.

— Αφοῦ τῆς ἔδωκε δὲ τι εἶχε δὲ Παῦλος, τὰ μάτια του, τὸ νοῦ του καὶ τὴν καρδιά του, τὴν ξαναρώτησε πάλι.

— Τι ἄλλο θέλεις ἀπὸ μένα, ἀγάπη μου;

Κ' ἔκεινη τοῦ εἶπε:

— Θέλω τὴ ζωή σου. Νὰ τὴν ἔχω στὰ ςχέρια μου καὶ νὰ τὴν κυβερνῶ.

Κι' δὲ Παῦλος τῆς εἶπε.

— Χάρισμά σου. Κι' δέκαν τὴν βαρεθῆς, βγάλε τὴν χρυσῆ καρφίτσα ἀπ' τὰ μαλλιά σου, τρύπησε μου τὴν καρδιά καὶ πάρε τὴ ζωή μου, νὰ μήν τὴ χαρδίας στὸν κόσμο.

Η Παυλίνα γέλασε ἀπὸ ςχέρια γιὰ τὸ νέο του ςχάρισμα καὶ τὸν φίλησε στὰ μάτια. "Επειτα στήκωσε τὸ μικρό της ςχέρικο στὰ μαλλιά της καὶ δοκίμασε κρυφά μὲ τὸ δάχτυλο της τὴ μύτη τῆς ςχυσῆς καρφίτσας, γιὰ νὰ διῇ δική της δάχτυλο. Μία σταλαγματικὴ ςχέρικη σκούπισε τὸν καρφίτσαν της.

— Επειτα ζόγκωνε κάμποσο καὶρό εύτυχισμένοι δὲ Παῦλος κ' ἡ Παυλίνη. "Αξαφνα τὴ Παυλίνα ἀρούεις πάρει τὸ νοῦ, τὴν καρδιά καὶ τὴ ζωή τοῦ Παύλου, ὅλα δικά της, ζόγκωσε νὰ θίβεται καὶ νὰ παραρπονιέται. Είχε γυρίσει πάλι τὸ καλοκαίρι, οἱ ἀστροφεγγίες σκορπούσανε τὰ μάτια τους στὸν ςχάρισμα της φύλλες βροχούλες σκορπούσανε μεθυστικές μυρωδιές στὸν κάρπο, καὶ τὰ φύκια στὴν ἀκρογιαλία καὶ τὰ βαλσαμώνανε τὸν ςέρα μὲ τὴν ἀλμύρωση τους. Ο Παῦλος γύρισε καὶ εἶπε τὴν Παυλίνας.

— Γιατὶ εἶσαι παραπονεμένη, ἀγάπη μου; Τι θέλεις; ἀκόμα νὰ σοῦ ςχέρισω; Ο, τι εἶχα σοῦ τῶδωκα.

Η Παυλίνα, στήκωσε τὰ μάτια της, δάχτυλη γέλασε.

— Θέλω ἔνα διαμάντι πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο διαμάντι.

— Ο Παῦλος ἀναστέναξε. "Ομοιο διαμάντι δὲ βρισκότανε σ' ὅλη τὸν κόσμο.

— Πένε μου, ἀγάπη μου, ποῦ βρέσκεται, νὰ σκίσω βουνὰ καὶ θάλασσες νὰ πάω νὰ σ' τὸ φέρω.

— Η Παυλίνα τὸν κύταξε πιὸ γλυκά ἀκόμα.

— "Αν μ' ἀγαπᾶς θὰ πάς νὰ μοῦ τὸ βρῆς.

Καὶ φίληθήκενε στὸ στόμα.

Μῆνες περάσανε. Ο Παῦλος ἔφυγε μακριὰ νὰ πάρῃ νὰ βοῆ τὸ μεγάλη διαμάντι. Μακριά, στους ςχότεστους, ζόγκωσε τὸ πόνους, ἐκεὶ που στὰ βάθυα τῆς γῆς, βρισκόταν τὰ πλούσια πετράδια. Κ' ἡ Παυλίνα, ξαπλωμένη σὰν καπναπέ τὸν περιβόλιον, περίμενε τὸ μεγαλύτερο διαμάντι, πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο πετράδι που στόλιζε τὸ διάδημα τῆς βασιλίσσας. Καὶ στὴ μονάξια τη

δὲν ἐφάνηκε. Πέρασε τὸ καλοκαῖρι, ἥρθε κι' ὁ χειμώνας καὶ τίποτε. Ή Παυλίνα ἔσκαζε ἀπὸ μέσα της.

— Τὶ ἀγάπη εἶναι αὐτή! ἔλεγε μέσα της. "Ἐνα χρισμα τοῦ ζήτησε καὶ δὲν μπέρεσε νὰ μοῦ τὸ φέρῃ.

Καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ξέχασε τὸν Παῦλο κι' ἡ ἀγάπη της σθέντηκε διλότελο. Γιατὶ δὲ Παῦλος δὲν στάθηκε ξειος νὰ τὴν φέρῃ τὸ χρισμα ποὺ τοῦ ζήτησε. "Ἔστερα ἀπὸ λίγο ἔδωκε τὴν καρδιά της σ' ἔναν ζῆλον, τοῦδωκε τὴν ἀγάπη της, τὸ φῶς της, τὸ συλλογικά της, τοῦ χάρισε τέλυροφο κορμὶ της, δι' τι εἶχε τοῦ τὰ χάρισε. Γιατὶ τὸν ἀγαπησε κι' αὐτὴ δὲν ἤξερε. "Ἴσως γιατὶ δὲν ξέπουσε μὲς στὴν καρδιά της μιὰ παλιά, παγωμένη ἀγάπη. "Ἴσως γιατὶ τὴν μεθούσαν μὲ τὴν βαρειά τους μυρωδιά οἱ μικροί, γαλάζιοι μενέζεδες τοῦ περιβολοῦ. "Ἴσως γιατὶ μὲς στὴ φωτιὰ τῆς γωνιᾶς τοῦ ζεύδολούσαν παράξενα τὰ ξέλα, μὲ μικρές, μυστικές φωνές. "Ἴσως γιατὶ εἴτανε συννεφιασμένος δὲ οὐρανὸς κι' οἱ νύχτες ἀτέλειωτες. Ποιός τὰ ξέρει αὐτὰ τὰ πράματα! Οὕτε η ίδια δὲν ἤξερε γιατὶ τὸν ἀγάπη.

Καθε δειλινὸ, ή Παυλίνα μὲ τὴν καινούργια της ἀγάπη, πηγαίνει μακριὰ τὸ γιαλό-γιαλό, μαζεύοντας ἀγριοβιολέττες καὶ κυκλάμινα μέσα στὶς καρδιακές τῶν βραχῶν, πότε ἀγκαλιασμένοι μέσα στὶς σπηλιές, πότε χεροπιαστοὶ στὴν ἔμμουδιά. Τὸ κύμα ἔσπαζε στὰ πόδια τους κι' ή Παυλίνα, κυτάζοντας τὸ κύμα, ἔλεγε παραπονετικά μέσα της.

— 'Αλλοίμονο! κανένα κύμα δὲ μούφερε τὸ μεγάλο διαμάντι....

"Ἴσως δειλινὸ, ποὺ δὲν ξέπουσε καλοκαῖρι κι' οἱ αὔρες τῆς θέλαστας σκορπούσανε ἀνοιξάτικες μυρωδιές, ή Παυλίνα μὲ τὸν καινούργιο της ἀγαπητικό, γυρίζανε σὰν πάντα φορτωμένοι κυκλαχμινὰ καὶ ἀγριοβιολέττες, ἀπὸ τὸ μακρυνό τους περίπατο. Σὲ φτάσανε στὴν πόρτα τοῦ περιβολοῦ, ἔνας ἀνθρώπος ἡλιοκαμένος, μὲ παλιά, μπαλωμένα ρούχα, μὲ τὸ περπάτημα τὸ ἔργο καὶ βαρὺ τῶν γειτζήδων, ζύγωσε διακριτικὰ τὴν Παυλίνα, ἔργαλε τὸν σκοῦρο του καὶ τὴν ἀράτησε σιγαλά, ἀν εἶναι αὐτὴ ή γυναῖκα τοῦ διστυγμένου τοῦ Παύλου.

Η Παυλίνα τὸν ἀποπήρη.

— Τὶ θέλεις ἀπὸ μένα; τοῦ εἶπε. "Ἄν ἥρθες νὰ μοῦ πῆγες πόνος πέθηνε καὶ μούφερες τὶς παραγγελίες του, πάρτες πίσω καὶ πήγανε στὸ καλό Γιατὶ αὐτὸς στάθηκε σκληρὸς μαζὶ μου καὶ δὲ μούκανε τὸ κατῆρι ποὺ τοῦ ζήτησα.

Ο ξένος πέτρωσε ἀπάνω στὰ πόδια του Θυμήθηκε τὰ δάκρυα ποιῶντας στὸν ξένον τόπο τὸ ὅμορφο παλικάρι, θυμήθηκε τὰ γλυκόλογα ποὺ τοῦδωκε νὰ φέρῃ στὴν καλή του καὶ ράγισε ἀλλη μιὰ φορά ή καρδιά του.

— 'Αλλοίμονο, κοπέλλα μου, τῆς εἶπε. Αὐτὸς δὲν είναι πιὰ στὸν ἀπάνω κόσμο. Μέσα στὰ σπλάχνα

μικρής, θὰ κοιτάζῃ τὰ πράματά της καὶ θὰ μπιμπιλίζῃ δόσο τῆς στρέγει.

Ἐκεὶ πήγανε δ νοῦς τους. Φιλοτιμηθήκανε νὰ τῆς τάναγγειλουνε κι ἀπὸ τώρα, νὰ τὴν προετοιμάσουνε, γιατὶ τὸ ξέρανε πῶς ἀπάνω στὴ δουλειά δὲν χωράτεβε καὶ δὲν τῆς ὄρεγε νὰ χασούμερε. Συγκινήθηκε ή Κατινούλα, σὰν τάκουσε ἀπὸ τὴν "Ἄννα. Ό κ. Ἀντρέας ἀνέβηκε κιόλας—γιὰ φαντάσου! — ὡς τὴν κάμερή της νὰ τῆς ξηγήσῃ τὰ καθέκαστα. Τὸν εἰδὲ τόσο χαρούμενο, τόσο πρόθυμο, τόσο πολύχο, ποὺ τὸ καημένο τὸ κορίτσι ξέχασε πιὰ τὴν καημό της τὸν φεσινό, στεριεὶς ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ κ. Λανέζου. Μπορεὶ πάλε καὶ νὰ γελάστηκε, εἶπε μὲ τὸ νοῦ της. Εἰδεμή, δὲ θέτανε τόσο ξέθαρφός δικόιος. Κι ἀλήθεια δ. κ. Ἀντρέας, ἐνῶ τζέληγε τῆς Κατινούλας, ἀντὶς κάπως νὰ συιστῇ ποὺ τὴν ἔβλεπε κρεββατωμένη, ἀλλο φόβο δὲν εἶχε—ἀλλόκοτος φόβος, μὰ τὸ ναι! — παρὰ μήπως θελήσῃ μὲ κάθε τρόπο ή Κατινούλα νὰ φύγη μαζὶ τους μεθάδριο παρασκεψή, ὥχτω τοῦ 'Αλωνάρη, καὶ τότες ἀλλοίμονο, ἐπειδή, ἀμα φτάσουνε πρωὶ πρωὶ τὸ σάββατο στὸ ξοχικό, θάνταρεφτῇ νὰ τὰ βάλῃ σᾶς σὲ ταξη, νὰ δειάσῃ σᾶς τὰ σεντούκια καὶ νὰ τὰ γεμίσῃ σᾶς τὰ ντουλάπια, νὰ σεβίρη κιόλας τὴν ίδια μέρα στὸ

τῆς γῆς, μέσα στοὺς σύγρους τοὺς τόπους, ἔφαγε τὰ νιάτια του, γυρεύοντας τὴν τύχη του. Δὲν τὸν βοήθησε δὲ Θεός. Βγῆκε χλωμός, μὲ τὴν ψυχὴν στὸ στόμα ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ λαγόνια τῆς γῆς, γιὰ νὰ ξαναπῆ πάλι γιὰ πάντα.

Καὶ τὰ μάτια τοῦ ξένου τρέχανε δάκρυα.

— "Ἄν ἥρθες νὰ κλαψήσῃς ἐδῶ, τὸν ἀποπήρη πάλι δὲ θιάλεξες καλά. Τράβα τὸ δρόμο σου καὶ κλαῖγε μοναχός σου....

— "Ἀκουσέ με, καλή μου κοπελλά, ξαναεῖπε δένος. Δυὸς λόγια ἔχω ἀκόμα νὰ σου πῶ. Μέσα στὴν καλύβα, ποὺ ξεψύχησε δίπλα μου, δὲ άμορφός, μούδωκε τὰ στερνά του χαριτίσματα, δρκίζοντάς με νὰ τὰ φέρω στὴν καλή του. Καὶ μούδωκε κι' ἔνα φυλαχτό, ποὺ τὸ εἶχε κρεμασμένο στὸ λαιμά του. Πάρε τὰ χαριτίσματα, κρέμασε τὸ φυλαχτό στὸ λαιμό σου, συχώρα του καὶ συμπάθησε με.

— "Ο ξένος ἔδωκε τὸ φυλαχτό, ἔνα μικρὸ μεταξωτό χαϊμαλί, καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του μὲ σκυμένο κεφάλι. Ή Παυλίνα τὸ πῆρε στὰ μικρά, παχουλά της χεράκια κι' ἔτρεξε βιαστικά στὸν ἀγαπητό της, παίζοντάς με τὸ μικρό θυμητικό.

Καθίσανε στὸν ψάθινο καναπέ, κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθισμένη γαζία, σφίγγοντας δὲ ἔνας τὰ χέρια τοῦ ζῆλου. "Οταν ἐνύχτωσε καὶ πήγε νὰ κοιμηθῇ ή Παυλίνα, πέταξε ἀπάνω στὸ τραπέζι τὸ μικρό χαϊμαλί.

— Τὶ τοῦ ἥρθε, εἶπε μέσα της, νὰ μοῦ στείλη αὐτὸ τὸ πραμπτάκι. "Ετοι πάντα στάθηκε ἀνόητος!

*

— "Ἐπειτα τὸ πῆρε στὰ χέρια της καὶ τὸ κύταξε μὲ περιέργεια. Τὸ μετάξι του εἴτανε ξεθωριασμένο ἀπὸ τὴν πολυκαρία καὶ βρώμικο. Τῆς ἥρθε μιὰ στιγμὴ νὰ τὸ πετάξῃ ἀπὸ τὸ παράθυρο. Μὲ καθὼς τῶπαις στὰ δάχτυλά της, ἔνοιωσε κάποια σκληρόδα μέσα του. Τί νάχη, τάχα μέσα τὸ φτωχὸ καὶ βρώμικο χαϊμαλί! ;» Ξύλωσε ζένοιαστα τὶς χονδρές του ραφές καὶ παραμέρισε τὸ βρώμικο μπακιπάκι. Ἐκεὶ ποὺ τὸ παραμέριζε, ἔβαλε μιὰ φωνή, τρομάρχη. Τί είτηνε κύνο! "Ἔνα ξπτρό έβαλψε στὸ σκοτάδι τῆς κομάρας. Τὰ δάχτυλά της τρέμανε. Μιὰ μεγάλη διαμαντόπετρα, ἀστροφτερή σὰν τὸν ἀποσπερίτη, μεγαλύτερη ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο διαμάντι, ποὺ στολίζει τὸ διάδημα τῆς βασίλισσας, φανερώθηκε μπροστά της. "Εμεινε ώρα πολλὴ σὰ σαστισμένη, πάιζοντας στὰ λευκά, παχουλά της δάχτυλα τὸν ὅμορφο θησαυρό. Δάκρυα χαράσε τρέχανε ἀπὸ τὰ μάτια της.

— "Ο καημένος δ Παῦλος, εἶπε μέσα της. Δὲν μὲ ξέχασε...

Μὰ ή λάμψη τοῦ διαμαντιού σκόρπισε δίλους τους μικρούς στοχασμούς ἀπὸ τὸ μικρό της κεφάλακι.

Σηκώθηκε περήφανη, ξανψε τ' ἀσημένια καντιλλέρια μπροστά στὸν κρυταλλένιο καθρέφτη, ξέβλε τὸ περήφανο διαμάντι ἀνάμεσα στὰ ξανθά της

μαλλιά καὶ στάθηκε σὰ βασίλισσα ἀνάμεσα στ' ἀστμένια πολύφωτα. "Ωρα πολλὴ ἔμεινε σὰν διγαλμα, καμαρώνοντας τὸ ἀσύγκριτο εἶδωλο μέσα στὸ ἀστροφτέρο κρυσταλλό. "Υστερά ἔνα χρυσόγελο ἀνθίσε στὰ χείλια της.

— Τόσον ώραία, θὰ τρελλαθῇ δταν ιδη̄ αδριο δ βασιλη̄ς τὴ βασίλιποσ του ..

— "Ανοιξε ἔνα ἀσημόχρυσο κουτί κι' ἔκρυψε μέσα στὸ πολύτιμο πετράδι. Καὶ μ' ἔνα χρούμενο τραγουδάκι ἔρχισε νὰ βγάζῃ τὰ πλούσια φορέματα, νοιώθοντας τὰ βλέφαρα της νὰ βραβίνουν ἀπὸ μιὰ γλυκύτατη νύστα.

*

Κοντά εστὸ κρεβάτι, ἀπάνω σὲ μιὰ πολυθρόνα, εἴτανε πεταμένη ἡ μεγάλη κερένια κούκλα. Τὸ μάτι της Παυλίνας ἐπεσε ἔθελα ἀπὸν στὸ λησμονημένο παιχνίδι. Τῆς φάνηκε πὼ; τὸ στῆθος τῆς κούκλας σάλευε ἀπάλλα καὶ ρυθμικά, σὰ ν' ἀνάσαινε. Τί τρέλλα! Πήγε κοντά της κι' ἔσκυψε τὸ μικρό της αὐτὶ ἀπάνω στὸ κερένιο στῆθος. Κάτι τι τι χτυποῦσε μέσα, σὰν καρδιά. Γέλασε μὲ τὴν τρελλὴ φαντασία της καὶ, τραβῶντας τὴ γρυστή καρρίτσα ἀπὸ τὰ μάτια της, τρύπησε τὸ κερένιο στῆθος ἀπάνω στὸ μέρος τῆς καρδιᾶς. Μιὰ σταλαγματικά αἷμα πήδησε ἀπὸ τὸ λευκό στοχασμόμα. Ή Παυλίνης ἔβαλε ἔνα γέλιο τρομαγμένο καὶ τραβήγθηκε μακριά.

— Τί τρέλλα! Ι εἶπε. "Οὐαίρευμα! ξυπνημένη.

— "Ἐπεισ μ' ἔνα διμορφό κίνημα στὸ λευκό της κρεβάτι, κι' ἀποκοινήθηκε γλυκά. Τὰ μάτια τῆς κερένιας κούκλας μένουν ἀνοιχτά μὲς στὸ σκοτάδι καὶ οὐρά,

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Παιδάκια διὸ πετάχανε στὸν πύλο ποὺ θὰ δύσει: τῶνα εἶναι δέρωτας ποὺ ἔχω γά τα σένα καὶ πιὸ καλὰ νὰ πήγαινε στὴν διπνη. Διὸ καπελιές πηγαίνανε στὸν κάμπο νὰ θερίσουν: ή μιὰ δική μου εἶναι, καὶ θάκανε καλύτερα νάρχοτανε σέμενα.

Διὸ λαμπερὰ ἀυτέρια ποὺ πάντα μοῦ θυμίζουνε τὴ λύπη που τὴν διπταστὴ ποὺ τελιωμὸ δὲν ἔχει καλύτερα θὰ κάνανε νὰ μη τηνὲ θυμίζουν.

ΑΝΤΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΛΟΓΟ (*)

'Αθήνα 15 του Δεκέμβρη 1906.

Κύριε Βαρθέλεμπ,

Μοῦ ἀφιερώνετε τὴν μετάφρασην τῆς « Ἰφιγένειας ». Ἡ ἀφιέρωσή σας μὲ κολακεύει καὶ μὲ συγκινεῖ. Σας εὐχαριστῶ.

Λυπάρχει γιατί μου είναι άδύνατο νά γράψω τὸν πρόλογο, γιάτρα βαλθή μπροστά στὸ ἔργο ποὺ τυ- πώνετε, σ' ούμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία σας. Τὸ ἔργο ταξι- τυπώνεται: γλήγορα, κι ἀργά μου δηλώθηκε ἡ ἐπι- θυμία σας. Τὸ μῆνα τοῦτο ἔτυχε νά μὲ κρατῶνε φροντίδες τέτοιες, που δὲ μου ἀφίνανε καιρό νά κα- ταπιστώ σὲ τίποτε ξέλλο.

Θὰ μου πῆτε, πώς ἔνας μικρός πρόσλογος γιὰ τὴν μετάφραση μιᾶς ἀρχαίας τραγῳδίας δὲν είναι καὶ δουλεῖχ γιὰ νὰ τὴν συλλογίζεται τόσο πολὺ ἔνας σὰν ἐμαῦ.

"Οὐ. Νομίζω πώς ἔτι πρέπει νὰ τὰ συλλογή-
ζόμαστε. Τὸ σωστὸ εἶναι νὰ βρεστούμε πρῶτα στὸ
νοῦ μας καὶ τὴν καθεῖ λέξη που φέρουμε στὸ χαρτὶ,
καὶ νὰ μὴ γράφουμε τίποτα ποὺ νὰ φέρῃ μποροῦμε νὰ
ξηγήσουμε καθαρὰ γιατί τὸ γράφουμε, καὶ νὰ μὴ
μιλούμε γιὰ τίποτε ποι νὰ μήν τὸ καλεῖσθούμε. „

Αύτή τὴν στιγμὴν δὲν αἰσθάνομαι τὸν ἔχυτό μου πρεστομασμένο γιὰ νὰ πῶ, καὶ μάλιστα γιὰ νὰ πῶ δημοσίᾳ τί λογῆς μπορεῖ νὰ είναι: μιὰ Ἰούγένεια ἐτοι μεταφρασμένη. Τί καλά καὶ τί ψεγάδια μπορεῖ νάρχη, ποιά Βαραίνουν πιὸ πολὺ, τί σημαίνει μιὰ τέτοια μεταφραστική ποικιλία: ἡ ἐρμηνευτική της ἀξία, καὶ ποιά ἡ λογοτεχνική ποῦ μιλεῖ πιὸ πολὺ διαφορετική καὶ ποῦ πιὸ πολὺ ὁ μεταφραστής ποῦ δείχνεται πιστός καὶ ποῦ χριστος ὁ μεταφραστής: ποῦ δέξῃς καὶ ποῦ δὲ γενιάζεται: νάχολουσθής πιστά τὸ κείμενο ποῦ είναι ἀδυναμία ἡ μεταφραστική ἀπιστία καὶ ποῦ είναι ἀνάγκη: ποῦ δείγνει τὰ χαρέματά της ἡ νέα μας γλώσσα καὶ ποῦ στέκεται πίσω καὶ ποῦ τραβᾷ μπροστά ἀπὸ τὴν ἀρχαλα· πῶς

(*) Ο κ. Βαρλέντης τύπωσε τη μετάφρασή του της: «Ιψιγένειας στή Χώρα των Τάβρων» μὲ πρόλογο γραμμένο ἀπὸ τὸν κ. Παλεμᾶ. Μετάρραση τῆς ἔδικτης τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδη, καμαριένη ἀπὸ τὸ συνεργάτη μας Γιάννη Περγιαλέτη, θὰ τυπώσουμε καὶ μείς οἵτερος ἀπὸ ἔνα διὸ φύλλα. Τὴν ἔχουμε ἀπὸ καιρὸ στὰ χεριά μας, μὰ δὲ ἡρθε ἀκόμα η σειρά της.

ρόγγαφά του, δυὸς τρίτη βιβλία, δὲ Σοφοκλής του, ὃ τι πιὸ εἶχε καὶ πολύτιμο. Τὴν βαλίτσα, τοῦ τὴν κου-
βαλοῦσες ἡ Κατινούλα. Στὸ τραχύ, τὴν νύχτα, γιὰ
νὰ μῆν ξυπνᾷ καθέ στιγμή, ἀπὸ τὸ φόβο μήπως
καὶ κανένας ταξιδιώτης γελαστῇ καὶ τοῦ τὴν πάρη,
τὴν ἔδινε τῆς πιστῆς του τῆς Κατινούλας ποὺ δὲν πει-
ραζε, λέει, γιατὶ δὲν μποροῦσε νὰ κλείσῃ μάτι: στὸ τχ-
ξίδι, μὰ ποὺ ἵσως καὶ δὲν ηθελε, γιὰ νὰ φυλάξῃ τὸ θη-
σαύρο της καλήτερα. Φέτο Κατινούλα δὲν εἶχε. Ἀφτὸ
τοῦ ἔδινε κάποια ἐντύπωση ἀχαμνή. Πηγαίνοντας στὸ
Χαμανούρφι δι κ. Ἀντρέας, ήξερε κιόλας τί τὸν πρό-
σμενε κειπέρα. Εἴτανε στὸ χρόνο τέσσερες μέρες, τέσ-
σερες ἄγιες καὶ θλιβερὲς γιὰ τὸν κακόμοιρο τὸν
Ἀντρέα μερομνησε, τέσσαρα μνημόσυνα, ποὺ νὰ
πῆς, τὸ πρῶτο, τὶς ἐννιά του Σταύρου, ποὺ τὴν εί-
δε στὴ Βενετικὴ καὶ τὴν ἔγαπησε, τὴν "Ολια, τὸ
δέφτερο ἐπεφτε τὶς εἰκοσιπέντε τοῦ Σποριά, ποὺ ἀρ-
ρεκώνιαστήκανε, τὸ τρίτο, τὶς ἑφτὰ τοῦ Ἀπρίλη,
ποὺ τὴν πήρε καὶ τὸν πῆρε, τὸ τέταρτο καὶ τὸ πιο
τρομερό, τὶς δεκατέσσερες τοῦ Ἀλωνάρη, ποὺ τὴν
ἔχασε. Τὶς μέρες ἐκεῖνες, ὁ Ἀντρέας κλειδωνότανε ἢ
στὸ ἐργυχτήριο του τὸ χειμώνα ἢ στὸ μικρό του τὸ
γραφεῖο τῆς Κερμακίας. Δηλαδή, ἐπειδὴ καὶ δὲν
τοῦ ἀρέζανε τὰ ὑπερβολικά, τὰ τραγικά, μ' ἄλλα

πρέπει τὰ συνθετικὰ μαζὶ καὶ τὸν αὐτούς στοιχεῖον
τῆς νέας μας γλώσσας νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ νὰ
ἐνεργήσουν γιὰ νὰ συναγωνιστοῦν μὲ τὴ γλώσσα καὶ
μὲ τὸ ὑφος τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ πῶς καὶ μιὰν
ἀρχαία τραγῳδία, ὅσο κι ἂν εἴναι ἀριστούργημα, δε-
θὰ πῃ πὼς ὅλα της εἴναι ἀκριμάτιστα, τέλεια, καὶ
πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τῆς θρῆ λεκκέδεις δικριτικὸς φα-
κός, καὶ πὼς ὅλα της μπορεῖ νὰ ταιριάσουν μὲ τὸ
αἰσθητικὰ τῶν νεώτερων καὶ γιὰ τὰ μέρη αὐτὰ τῆς
μετάφραστης ποὺ μᾶς φάνονται ἔψυχα ἢ ἀπρεπα,
ποὺ μπορεῖ νὰ φταίῃ δι ποιητής καὶ ποῦ μπορεῖ νὰ
φταίῃ δι ξηγητής.

Βλέπετε τέ ἀφορμήν. Θὰ εἴταιν ἀκεστὴ νὰ δώσῃ καὶ μιᾶς μόνο τραγῳδίας μετάφραση, σὲν τὴν δική σας, σὲ ἀναλυτικὰ καὶ σὲ στοχαστικὰ γραψίματα. Ἀφίνω κατὰ μέρος τὴν συγκίνησην που γεννᾷ δύσκολα-

τικές σὰν τὸν Εὔριπίδη, ποὺ ἡ σκέψη του ἡ ἀνήσυχη ἐμένα μὲ τραβεζὶ πιὸ πολὺ κι ἀπὸ τὸ ὄφες τοῦ Αἰσχύλου κι ἀπὸ τὴν ἔρμονία τοῦ Σοφοκλῆ, σὰν κάτι ποὺ πλησιάζει πιὸ πολὺ στὴν ἰδέα ποὺ ἔχω τῆς Ηουητικῆς τέχνης, ἀντίθετα μὲ γνῶμες ἄλλων.
Αφίνω κατὰ μέρος τὴν ἥρωΐδα του, πλάσμ' ἀπὸ τὰ συμπαθητικώτερα τῆς αἰώνιας Τέχνης. Σὲ κάποιο ἔρθρο μου ἀπὸ κεῖται ποὺ ποτὲ δὲ μοῦ δίνεται καιρός νὰ συνθέσω παρατηρούστα καὶ σύγχρινξ ἔξη 'Ιφιγένειες· τις δυὸ τοῦ Εὔριπίδη, τὴν μιὰ τοῦ Ραχίνα, τὴν μιὰ τοῦ Γκαϊτε, τὴν μιὰ τοῦ Μορεάς· θὰ μιλοῦσαν ἐκεῖ καὶ γιὰ ἓνα ἀξιοσπουδαστὸ δράμα γερμανικὰ γραμμένο ἀπὸ 'Ελληνα, τὸν κ. Ι. "Εστίν, καὶ Ρωμαίικα δημοσιευμένο στὸ «Νουμέα», δράμα ποὺ λέγεται «Ιφιγένεια», κι ἀς ἔχη κοινὸ μόνο τὸνομα, καὶ τίποτε ἄλλο, μὲ τὴν οἰλασσικὴ ἥρωΐδα. Κ' ἔτοι γίνουνται ἔξη οἱ Ιφιγένειες. Μὲ τὴν δική σας ἀς γίνουν τώρα ἑρτά. Κι ἂν λογαριάσσουμε τοὺς ὀλιγότερο σημαντικοὺς ποιητές τῶν περασμένων χρόνων ποὺ πήραντε τὴν ἔμπνευση ἀπὸ τὸ «παῖδι τῆς κόρης τοῦ Τύνδαρου», τὶ πλήθος Ιφιγένειες ποὺ περιτριγυρίζουν, χλωμές ἴδω, κ' ἐκεὶ λαμπερώτερες, στὰ 'Ηλύσια τῆς Τέχνης!»

Ο κριτικός είναι μαζί πρόδρομος, οδηγητής, συμβουλάτορας, δικαστής, κατέγορος, δικηγόρος, φιλόσοφος, δάσκαλος, ποιητής, ξέρω ω' έγώ τι ζελλού-
η δουλειά του, χάπο τὸν ὑπομονετικό καὶ σχολαστι-
κό, ἐν ἀγαπᾷτε, κατέλογο γλωσσικῶν κριμάτων καὶ
παρατηρημάτων, μπορεῖ νὰ τραβήξῃ ἵστα μὲ τὴν προ-
φητικὴ μανιά μιᾶς Σιβύλλας. Τέτοιο τὸν θέλεια καὶ
τὸν κυρικὸ σ' ἔμπειται: μὲ ναιώθετ' ἕσσεις που συν-

λόγια, οἱ φασαρίες, δἰκληγε μὲν ὥρα, καποιῶν ὥρα
σημαντικὴ γιὰ τὰ ἱστορικὰ τῆς ἀγάπης του, καὶ
τὴν ὥρα ἔκεινη, ἀμα ἔφτανε ἡ πίσημη μέρα, ἔμνη-
σκε μονάχος, δι τι κι ἂν τύχαινε, μὲ τὴν πεθαμένην.
Τι ἁνάγκη νὰ τὰ περακάνῃ; Τι ἁνάγκη τὰ εἰχε
τὰ τραγικά; "Ησυχη τραγωδία ὅλη του ἡ ζωή. Μή-
πως μόνο μιὰ ὥρα τὴν συλλογιότανε σέτοις μέρες;
'Απὸ τὸ πρώτι στὸ βράδι μαζί της. "Επρεπε μάλι-
στα κάτι νχ βρῆ πίτηδες, κάτι ξεχωριστό, που σὲ
κάθε μνημόσυνό της, νχ τὸ κάρη γιὰ τὴν "Ολια,
τῆς "Ολιας νὰ τὸ γαρίσῃ. Γιὰ τοῦτο, σὰ γιὰ νὰ τῆς
τάξειρψη κι ἀφτά, μὲ τὴν ἁνοιξη, ἀγόραζε τὰ βι-
βλία του τὸν 'Απρίλη.

Τις δεκατέσσερεις τοῦ Ἀλωνάρη στο χριστικό
χρόνο. Τὴν ἴδια τὴν πρωΐνη, μιὰ τετάρτη, ποὺ ἡ
Οὐλία ζεύχυσε μακριά του, ὁ Ἀντρέας ποὺ ἀκό-
μη δὲν τὸ ἥζερε, πήγαινε στὴν Πόστα νὰ τῆς βλέπῃ
γράμμα, γὰρ τῆς πᾶν κιόλας πώς γλήγορα ἔρχεται.
Διπόν ἀπὸ τότες τῆς ἔγγραφε πρωὶ πρωὶ τὶς δεκα-
τέσσερεις. Ἀπόθετε τὸ γράμμα του στὸ σέρταράκι
όπου φύλαγε τὴν πέννα της, τὸ βουλλοκέρι της και
τὴ βούλλα της. Ἐπειτα σφιλνοῦσε τὸ συρτάρι. Ἐ-
πειδὴ μάλιστα, τὴ χαροκαμένη τὴ χρονιά ἐκείνη,
ἀναγκασμένος νὰ μείνη και τὸν Ἀλωνάρη στὸ Π-

αλλάζετε στὸ χέρι σας τὴν λόρχ τοῦ τραγουδιστὴν
μὲ τὴν ξυγχειὰν τοῦ κριτικοῦ. Τὸ νὰ πῆς ἀπλά τὴν
ἀτομική σου καὶ ίσως περαστική ἐντύπωση ἀπὸ τὴν
μελέτη τὴν δέργου, καὶ μάλιστα δέργου δουλειᾶς καὶ
σπουδῆς, δισὶ καὶ ἔν τὴν ἐντύπωση αὐτὴν υπὲς ἔρχεται
ἀπὸ φωτισμένο κ' ἔμπειρο νοῦ, στοχαζόυμενος τὴν διά-
αντὴν πών τὴν μοῦ φτάνει.

Καὶ γι' ξύντο σας λέω πώς ἄργα μοῦ στέλνετε τὸ μικρό σας δεῖγμα ἀπὸ τὴν ἔτοιμην νῷ Ιδῆ τὸ φῶς μεταφρασή σας. Μὰ καὶ εἰ: ἀπὸ προτίτερα νῷ τὸ εἶγα, ζήτημα κι ὅτινοι εἴμουν ἄγνως ξέιος γιὰ νῷ τὴν κρίνω, καθὼς πρέπει νῷ κρίνουνται τίτοις δουλείες. Τώρχ σὰ νῷ μοῦ ράγουντ' ἐπικίντυνχ ταῦτοσχεδίασματα, ὅσο κι ἔνι τῆς καρδίας ἀναβρύσματα, γιατὶ βοηθάνε τὴν ἀκαματία, τὴν μεγαλην μας πληγή.

Μελαταῦτα.

Θὲ εἴτανε κρίμα νὰ μὴ σκε πῶ, μὲ λίγα λόγια,
πὼς πρόφτερα καὶ διαβλητικά τὸ μέρος ποὺ μοῦ στεί-
λαστε ἀπὸ τὴν ἐργασία σας· πὼς ὅσο μοῦ είναι βο-
λετό νὰ καταλαβῶ ἡπὸ τέτοιο διαβλητικού, τύρα πως
ἡ μετάφρεσή σας περνάει εὐγάρυπτα ἡπὸ τὰ ματιά
ποὺ δὲν τὰ τυφλώνει ἢ προσλήψει, γιατί και· Σωὴ
δείχγεις καὶ φιλοκαθλία κρίβει.

Μ' ἀρέσει τὸ μεταχειρίσμα τοῦ πεζοῦ λόγου στὴ διελογικὰ μέρη καὶ τὸ περιόρισμα τοῦ στίχου μονάχα στὴ γερικά. Νομίζω πώς τὰ λεύτερα, λυτά, καὶ μὲ μική, καλέρρευθη πάντ', ἀταξῖα, χυμένα μέτρα παραστατένουν ταιριαστότερα τὴ δραματικὴ κίνηση· μὰ ποιός στίχος πιὸ λεύτερος καὶ πιὸ καλοτάται-α-
σμένος ἡπὸ τὸν πεζὸ λόγο τοῦ ποιητῆ; Στὲ γε-
νὲ, ἐκεὶ που ἡ λυρισμὸς δίνει· καὶ πάρεν·—διν καὶ
ἡ ἀττικὴ τραγῳδία παντοῦ δείχνεται σημαδεμένη
ἀπὸ τὴ λυρικὴ μανιά,—ἢ στίχος βέβαια εἶναι ἡ συ-
σικὴ γλῶσσα τῶν τρεσώπων. Μ' ἀρέσει ἡ περπ-
τησιὰ τοῦ στίχου σας, μὲ τὸ σύμπλεγμα τοῦ ἴαρμονού
καὶ τοῦ τροχαίου. τοῦ πάντα σα νὰ προσπαθῆτε ἀ-
παλὸ νὰ τους συμπλέκετε, δίγως νὰ ἔχονται πο-
λὺ ταῦτι ἀπὸ τάταλριστα καπωὰ ταιριασμά τους.
Μόνο πώς τὸ παρακανετε μὲ τσακίσματα στίχων
σὰν αὐτούς:

Καὶ ἔλλοι μακρὰ καὶ ἔτιδοι μεγάλης τάξου-
την βάσιν οὐσίαν στὸ νοῦ.

"Οσο κι ἂν ἔχουμε τὸ παραδίδειγμα μεγάλων ποιητῶν ποὺ τοὺς μεταχειρίστηκαν, δὲν πολυκατέλαβούν τι προσθέτουν στὴ μετρική μας.

Στις δεκαξη σελίδες πού μοῦ στελλατε, δι σταθηκε πουθενά συεδών δυστέρεστα ή ματιά μου. Κα-

σίοι ἔπειτα δουλειές καὶ ξειτίχις τοῦ Πά-
θλου, ποὺ είχε νὰ δώσῃ ξέταση, δέχτηκε κακλεσμά-
τον ἕνα πρόγευμα ὃπου ἐπρεπε στὸ τέλος νὰ βγάλῃ καὶ
λόγο, ἐπειδὴ ἀκομὴ τὴ στιγμὴ που μιλοῦσε τοῦ ἑ-
φέρει ὁ δοῦλος ἔνα γράμμα τῆς Ολιας σταλμένο ἔπει-
τὴν φεστινή, λοιπόν καὶ καλὸ—ἰνῶ είχε πιά τὰ μα-
τια της κλεισμένα—Θέλησε ὁ δύστυχος κατόπι, νὰ
τὸ θυρρή καθε χρονιά, νὰ τὸ φανταξεται πιὸς ἡ "Ο-
λια του τάχα, τὶς δεκατέστερεις τοῦ 'Αλενχρη,
ζοῦσε ως τάπογεμα, γιάτι τάπογεμα μόνο πήρε τὸ
τελέγραμμα μὲ τὴν εἴδηση τὴ φοβερή ταχυτική καὶ
στὴ λύπη του ὁ Ἀντρέας. Λοιπὸν ἐνέργυης τὴν ἔ-
κολυσθη χρονικὴ στὴν Κερμαρίχ, νὰ τὸν καλέσουνε σὲ
κανένα συμπόσιο, γιὰ νὰ μιλήσῃ καὶ κεῖ. "Ερχοται
τὸ κατώρθωσε μὲ τῶνομα που είχε, καὶ μὲ τὴν ι-
θυικὴ τὴ γιορτὴ του Ισια Ισια τέτοια μέσον πέφτει
στὴ Γαλλία. Ταχυτικά, ἡ ὥρα δυσ, θύτερεις ἀπὸ τη
φαγή, τὸν ἄκοντανε τὸ καλοκαίρι στοῦ δήμουρου τὸ
τραπέζι, κι ὅσο ξητόρεψε ὁ κ. καθηγητής, ζέβασι
πώς δὲν τὲ ὑποψίχοτανε κανένας, τὶ πρωτότυπα
δράμα τῆς ἀγάπην, σπαραγκικά, ἐπαιζε στὰ φυ-
λοκέρδεια του μέστι καὶ τοῦ θέριζε τὰ σπλάγχνα υ-
θοδικά.

Σὰ γύριζε σπ.τι: ἀπὸ τὸ συμπόσιο, ἀρχινούσανε

γι' αὐτὸ πιστεύω—άν καὶ βρίσκουμε σὲ παντελῆ ἀδυνατία νὰ μελετήσω, καθὼς τοῦ πρέπει, τὸ ἔργο σας—πῶς ἡ μεταφρασή σας εἶναι ὅμορφη, καὶ πῶς θὲ σᾶς λογχαῖστη μιὰ μέρα, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα σας ἀπὸ τάχα, ξαναφερόματα σ' ἐμάς τοῦ «Προμηθέα» καὶ τῆς «Ηλέκτρας», μαζὶ μὲ τὴν ὅλην σας παιστικὴ ἑργασία, που τὴν ἀκολουθεῖτε ἐπίμονα καὶ ὑπομονητικά, καλλιεργώντας τὸ στίχο καὶ τὴ γλῶσσα, στὸ χωράφι τὸ καρπόφορο ποὺ κ' ἔμεινε δουλεύουμε.

«Ἄλλοτε εἴχα καταστρώσει κάποιες γνῶμες μους σὲ δύο ἥρθα στὸ «Νουμᾶ» μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Μεταφράζετε τοὺς ἀρχαίους». Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες φροντίδες τοῦ νέου ποιητῆ—τὸ ζέρετε καλήτερά μου—πρέπει νὰ εἶναι τὸ ξανάνιψη τῶν ἀρχαίων. Τὸ θάμα θὲ τὸ κατορθώσῃ ὁ ποιητής βαφτίζοντας ἐκείνους μέσα στὰ νερά τῆς δημοτικῆς μας. 'Ελπίζω πῶς δὲ θὲ σταματήσετε στὴν «Ιφιγένεια».

Οἶος πρόσθυμος
ΚΩΣΤΗΣ ΗΑΛΑΜΑΣ

ΟΙ ΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΓΑΙΗΣ

(ἀπόσπασμα) ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑ

Ιουνίου, ἐρωτιασμένη μου, τὶ φεγγαράκι φωτίζε τὴν νύχτα ἕκεινη τὴν ἀσκαστη, που κράταγαν τὰ δέντρα τὴν άνασα τους καὶ ποὺ κοιμούνταν κι δινειρέουνταν (ι δίμνες μὲ τὰ νούφαρα.

Στὴ σάλα σου—ἀπὸ νωρίς—οἱ ἀρμονίες τοῦ πιάνου σὲ πλαινούνταν καὶ κάποια ἀλαργινὴ καμπάνα, ποὺ κρύθουνταν πολὺ βαθεῖα, πέρα καὶ πίσω ἀφ' τὰ δεντρά, στὸ χτύπο της ποὺ ἀπλώνουνταν τὶς ἀρμονίες τὶς πῆγε, στὸ δάμος τὶς πῆρε.

Θυμήσου, ἐρωτιασμένη μου, καὶ γεῖρε πὰ στὸ στῖθος μου, πὰ στὴν καρδιὰ ποὺ εἰχτύποι της ξυπνοῦντες μου τὴ θύμηση μὲ τὶς μαννούλες πούροχουνται ἀφ' τὰ μικρινὰ καὶ πάν' τ' ἀργὸ στὰ φυμοκλησια τάματα, μὲ τὰ πικρὰ βραδιάσματα στὶς ἀκροθαλασσιές—τὶ γιὰ τὰ ξένα κίμανε παννιά τὰ κοραβάκια τῶν ἀγαπημένων...

Καὶ τὴν καμπάνα ἀκούγω ἀκόμα τὴν ἀλαργινὴ ποὺ κάτι μὲ τὸ χτύπο της σου πῆγε, καὶ τραγουδῶ σὲ, νειροταξιδέψτρα, γεῖρε πὰ στὴν καρδιὰ ποὺ εἰχτύποι της ξυπνοῦντες μου τὴ θύμηση, πὰ στὴν καρδιὰ ποὺ ἔργει μου στὰ κελιά μου τ' ἀπίκραντο τὴν θλίψης σου τραγούδι.

Γεῖρε! γεῖρε.

«Ἄλλος κανεὶς δὲ σοῦδωσε λεύκουδα ἀγνὰ ποὺ ἀράται παιδιὰ μὲ τὰ κρινένια τους μοῦ μάστιν χεράκια. Ήσιος ἄλλος, πέρις μου, υιούταζε καὶ χάριζε σους ἀστέρια ;

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

οἱ πόνοι καὶ τὰ δάκρια, τέλειωνε ἡ ἀπάτη ποὺ μ' ἀφῆται γελοῦσε τὸν καρμό του. Εἶχε δύμας τὰ πόγια καὶ μιὰ παράξενη παρηγορική. Τότες, ἀφοῦ πέθανε ἡ 'Ολια καὶ κατέβηκε ὁ Ἀντρέας στὸ ξοχικό του, δλα τοῦ φραγήκανε κρύκ, ἔρμα καὶ σκοτεινά. Περπατοῦσε δῶθε κεῖθε στὸ περιβόλι, κοίταζε ἀλάργα τὴ θάλασσα, σήκων τὰ μάτια του ποὺ τὸν οὐρανό. Δεημοσύνη ζητοῦσε δὲ παθιασμένος, ζητοῦσε ἀπακκούμπι μὲ γύρη καὶ νὰ ἀσυχάσῃ τὴν ψυχὴ του. Διπλὰ στὸ περιβόλι τὸ μπροστικὸ τοῦ σπιτιοῦ, βρισκόταν κι ἀλλο ἔνα περιβόλι ποὺ κλειστό, σὰν παρατημένο, ποὺ θαμνόφραγμοι καὶ δεντρούλακια χαμηλά, βάγια καὶ δαρνούλες, σμιλάγκια καὶ καστανίες, σειρά σειρά, τὸ χωρίζανε ἀπὸ τὸ μεγάλο. Στὴν ἀκρη, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν κορμὸ μιὰς γερμένης βελανιδιάς, εἶχε κ' ἔνα πέρασμα μ.κρό. Ήστανε τὸ μέρος ἔκεινο γιὰ τὰ λαχανικὰ τοῦ Χαρονοχερσοῦ, ἡ λαχανιά ποὺ λέρε φωμαῖνα, διλαχανόκηπος ποὺ λένε μερικοί. Μιὰ λέρκη ἀψιλή, διλοκίσσωτη ἀπὸ τὴ δίζη καὶ ἀπάνω, στεκότανε στὴ μέση ἔνδι τοίχου πράσινου καὶ φουντωτοῦ καμωμένου ἀπὸ βάτους ἰσιοκομμένους, ἀπὸ συγύρισμένα πηγαδιλαδα, γιὰ νὰ μήν μπαίνῃ ὅποιος θέλει.. 'Οξω, ἔνα λιβάδι δύου ὥν τὸν Τρυγητή, γιατὶ Τρυγητὴ θερίζουνε κειπέρα, ξαπλωνόντανε στά-

ΣΥΓΧΡΟΝΑ

I

Θὰ τὴ θυμοῦμαι ἀκόμα γιὰ πολὺ μιὰ φράση ἐνὸς διευθυντοῦ μιὰς 'Αθηναϊκῆς ἐφημερίδας· 'Κ' ἔγω συχαίνομαι τὴν ἐφημερίδα μου'. Καὶ πιὸ πολὺ θὰ τὴ θυμοῦμαι γιατὶ βγῆκεν ἀπὸ τὸ στόμα ἔνδι διευθυντοῦ, δὲ δυποῖος ἔχει παίζει σ' αὐτὸν ἰδῶ τὸν τόπο τραχὸ ρόλο. "Εχει διευθύνει, δηληγήσει, διδάξει. ἔχει κάμει τόσα, ώστε νὰ λέγεται μεταξὺ δλων τῶν σημερινῶν δημοσιογράφων «ἀναμορφωτής». Γιὰ μένα δύμας 'ὔστερ' ἀπὸ τὴ φράση, αὐτὴ δὲν ἔκαμε τίποτα. 'Απολύτως τίποτα. Οὕτε μιὰ νοῦλα. Κι ἀπὸ τότε συγάθηκα τὴν ἐφημερίδα του κι αὐτὸν κι ὅλον τὸν τύπο. 'Αφορμὲς εἴχα πολλές, μὰ δὲν τολμοῦσα νάκολουθη τὴ σκέψη μου σὲ μιὰ, γιὰ μένα τότε, τότο μεγάλη χρηστη. "Ο, τι! θὰ κατώθωνεν δὲ χρόνος τὸ πρόλαβες ἡ ορέση. Καὶ γι' αὐτὸν τὸν εὐχαριστῶ. 'Απὸ τότε πολὺ σπάνια ἐπικαία ἐφημερίδα Ρωμαϊκῆ στὰ χερία μου. Καὶ πάλε δύμας προτιμοῦσε τὴ δική του, μὰ ἔβλεπα σιγὰ-σιγὰ πώς ἡ προτίμησή μου αὐτὴ δὲν τῆς ξένει. "Οποια κι ἐν διδάχαξ εἶται τὸ τὸ ίδιο. "Οχι! Γιαννης παρὰ Γιαννάκης. "Οταν δὲν εἶται δὲ λόγος γιὰ κομματικὰ συμφέροντα εἶται γιὰ ἀτομικά. Λάθος κάνω. ήθελα νὰ πῶ ἐκεῖστικά. Δηλαδὴ δὲ δός μου ἡ σέ Μιὰ μέθοδος που συντίνει πάρα πολὺ στὴν ἐποχή μικρὰ καὶ στὸν τόπο μας γιὰ τὴν πρόσδο τοῦ τύπου μας.

Καὶ ήθελα, ἀφοῦ μιὰ φορὰ κ' εἶπε μιὰ τέτοια φράση, νὰ παύσῃ πιὸ βγάζοντας ἐφημερίδα. Θὰ μοῦ πήγε πώς μ' αὐτὸν εἶναι σὰν νὰ λέγω σ' ἔνχι μέμπορος νὰ κλείσῃ τὸ μαγαζί του. ἀπὸ τὸ ιπποῖο κερδίζει γιὰ νὰ φωμοῖς . . . μὰ τὶ μὲ νοιάζει ἐμένα. Θυμάμαι δὲ καὶ πώς ἐπέκω σὲ μιὰ μικρὴ κουβέντη μ' εἶχε συμβούλευσε τότε νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ελλάδα. Δέν ζέρω, ἐν τὰ πρόγραμματα εἶται στὴ θέση τους, ποιός ἀπὸ τους δύο μας ἔπρεπε νὰ ζῆ ἐξόριστος. Τώρα φώναζε δόσ θέλεις «περὶ διαφθώσεως τῶν κακῶν κειμένων» ἀφοῦ τὸ ἀδιόρθωτο εἶσαι σ. Κι ἂν καμιὰ φορὰ ζεχνώντας τὸ ἀκαριακήριο πρόγραμμα σου γράφεις κάτι σωπτὸ, πώς θέλεις νὰ σὲ νοιώσῃ δικάς, ἀφοῦ τοῦ δηλητηριάζεις κάτι πρωτὶ τὴν ψυχὴ μὲ τὶς συμφερούτολογικὲς φευτίες σου; Ήλως ἔχεις τὴν ἀπαίτηση νὰ τὸ δικαίωνη μέσα στὸ λαζάρινθο τῆς ἀνθίας, ἀφοῦ ζέρεις πώς εἶναι ἀγγράμματος; Κι ἀφοῦ γιὰ δὲν' αὐτὰ εἶσαι καὶ σὲ διδίος σύμφωνος, γιατὶ

χια τραγουδιστά, ποὺ τέκουνες μὲ τάχγει νὰ φιθυρίζουνε. Πχρέκει, τὸ χαοτικόν λιμανάκι τῆς Κερμαρίας, στρογγυλώτο, μὲ τὶς κορδούλες του ἀντίκρου, μὲ τάχρωτήρι του καὶ τὶς ἀκμούδινες του, πιὸ ἀνοιγτά, ἔνα νησί ἀκατέκιντο, γυμνό, εἰκόνα τῆς μοναξίας.

Μιὰ μέρα, δὲ 'Αντρέας ἀκαριακούμπενος στὸν πρασινότοιχο τῆς λαγανιάς, κοντά στὴ λέρκη, ἔνα κι ἀφῆται ἀπὸ τὰ τάχαπημένα δέντρα τῆς 'Ολιας, θωρούσε τὸ νησὶ τῆς μοναξίας, τὶς ἀκμούδινες τοῦ ἀκρωτηριοῦ, τὶς ἀντικρυνές τὶς κορδούλες, τὶς λιμανί της Κερμαρίας καὶ τάκινητα στάχικ ποὺ κοιμόντανε στὸ λιβάδι. Μέσα του ἀναστέναζε μιὰ φωνή.

— «Ποῦ εἶσαι, 'Ολια μου, ποῦ εἶσαι;»

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔτυχε ίσια ίσια νὰ φυτήσῃ ἀνέμι λιγοστό. Γλυκοσαλέψης τὰ κισσόφυλα του κορμοῦ μαζὶ μὲ κάτι νιογέννητα βλαστάρια τῆς λέρκης. Καὶ τοῦ φάνη πώς τοῦ λέγαν.

— «'Εδω, ἐδῶ εἶμαι!»

'Ανατρίχιασε δὲ 'Αντρέας. Καὶ τοῦσερε ὡςτόσο πώς ονειρούσεται ἀπὸ τὸ μέρος εἶτανε ἀγγράμματα. Τέξειρε πώς της 'Ολια δὲν τοῦ μιλοῦσε, πώς ζούσε της 'Ολια μόνο καὶ μόνο στὰ σωθικά του, πώς γι' ἀφτὸ ἀπὸ τὰ δικά του τὰ σωθικά, βγῆκε τὴ φωνή της. 'Ο 'Αν-

άνεγεσαι νὰ γράφεται στὴν ἐφημερίδα του, πῶς δηποῖος δὲν τὴν διαβάζει, εῖναι γουροῦν; 'Εγω σὲ βεβιώνω έρω μερικούς ποὺ οὔτε καταδέχουνται νὰ τὴν κοιτάζουν καὶ δύμας εἶναι σωτοὶ ζήνθρωποι. 'Η μηπω; σου ἔκαμε ἐντύπωση, τὸ θέρος ἐκείνου, που σκέφτηκε νὰ τὸ γράψῃ; Μὰ ἀπὸ τέτοιων θράση εἰμαστε πλέον ἡ συνθημένει. Καὶ τὸ ποὺ ζούμε ὅλοι μας ἀκόμη εἶναι μέγι θράσος κατὰ τὴν ζωή. Καὶ δέσσο γελοῖον εἶναι νὰ θελήσῃ κανεὶς νάσχοληθῆ κάπιας σοβαρά μὲ τὸν στυρερὸν Ελληνικό τύπο, ἀλλο τόσον εἶναι καὶ σωτό. Γιατὶ ἐπὶ τέλους κατατησε νὰ κάνη σύτος; Αφοῦ γιὰ βάση του πήρε τὴν ἐκμεταλλευτὴ τῆς ζηραμικατούνης τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, εἶπακλουθεῖ τῷ χρόνῳ νὰ ὄργιαζῃ. Δέν ντρέπεται καθόλου νὰ σου φωνάζῃ κατάμαυρα· ἐμπορεύομει γιὰ νὰ ζήσω. Καὶ πῶς έμπορεύομε; Μὲ τὸν πλέον χιστότερο τρόπο.

Τὰ παρακάτω εἶναι λόγια ἔνδι ἀλλου διευθυντοῦ, ποὺ τέκουνα μὲ τάχτικα μου. «Θὰ προσπαθήσω μ' ὅλα τὰ μίσα—ἀτιμίσες δηλαδή—νὰ μὴ σραΐσω τὸ κατάστημα μου· μὰ ἐν ἔρθουν τὰ πράγματα ἀνάποδα, δηλαδὴ ἀν δὲν κολλήσῃ—γνωστὴ δημοσιογραφικὴ φράση—τίποτα ἀπ' δ.τ. η κηδίες γράφω ἀν δὲν κατορθώσω νὰ κολλήσω ἐγώ κάτι, τούτη θὰ τὸ κλείσω». Τὸν ἄφησε νὰ ζήσησε πρόσθιον τὸ μαλιστικό στὸ πλάτος του Συντάγματος. Νέ μιὰ βαθιά ἐπίγνωσης τῆς Ρωμιούσης του. Σχες βεβαιῶ πόνης της τελευταίας του αὐτὴν φράση—γνωστὴ τοῦ θερινού καταρά. Καὶ στὴ μόνη δικαιολογία τους, πῶς δὲν μπορεῦνε καλλιέργειας νὰ ζήσουν, τους ἀπαντῶ φορῆστε! Μὰ θέλουμε νὰ ζήσουμε Ε, τίτε ζήστε, μὰ δὲν εἶσθε τίποτα. Καὶ ἀπορῶ πώς βγαίνετε κατόπι μὲ τόσα θέρεος καὶ βρίζετ

Κι αν θέλετε στὸ μέλλον νὰ μὴ συμβαίνουν παρεγγήσεις, νὰ μης ὑπογραψοῦνται οὐ μὲ κόκκινες γραμμές τὶς ἀλήθειες, κ' ἔτοι νὰ τὶς διακρίνουμε ἀπὸ τὰ ψέματα καὶ νὰ ἔρουμε τὶς νὰ κάμουμε. Τὶ λέτε, σὲς συμφέρει κύτο; Μὰ ἔρων δὲν τὸ κάνετε πῶς θέλετε ὁ ἀγράμματος λχός νὰ μὴ θαυμάζῃ τοὺς διαφόρους Πολυδίους Δημητρακοπούλους, τοὺς δούλους τοῦ φουρνίζετε γιὰ μεγαλούνες; Βλέπετε πῶς ἔδω δὲν πρόκειται γιὰ πολιτικὰ ζητήματα, ὥστε καθένας ἀπλὸς αἴτος νὰ λαθῇ ἐδηγίες ἀπὸ τὸν κομματάρχην του, ἢ δοῦλο; — Ρωμιὸς μπαγκόντης ἐνδιαφερόμενος— θὰ ἔχῃ ἀνακαλύψει, ἵσως προτοῦ τὸ πολιτικὸν ἀρθρὸν τυπωθῆ, καὶ τὸν αἰώνιο δάκτυλο, δηλαδὴ τὴν ἀφορμὴν ποὺ τὸ προκάλεσε. Ή δὲ ἀγραμματοσύνη τῷ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ δῆ πέντε δάκτυλα, καὶ μάλιστα ἀνοιγτὰ, ποὺ ἀσφαλισμένοι μέσα ἀπὸ τὸ τράστ τῆς κακοθείας σας τοῦ πετάτε κατάμουτρα. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο πῶς νὰ μὴ πληθαίνουν τὰ μυστικὰ αὐτῆς τῆς ζωῆς; Καὶ θὰ πληθαίνουν πολὺ ἐπικινδυνὰ γιὰ πολὺ ἀκόμα, ἵνωσις εἰς κάπως γραμματισμένοι ἀπὸ τοὺς γράφοντας δὲν ἀποφασίσουν νὰ σπάσουν τὴν ἐπίχρυση πέντε τοῦ γραφείου τους καὶ νὰ πιάσουν στὰ χέρια τους σφιγγτὰ τὴν ἀληθινή, ἐκεὶ κάπου ριχμένη, ξύλινη. Γιὰ τὰ κολοκυθοκέρχλα αὐτῶν τῶν σαπικυρώπων εἶναι πλέον ἡ γερή. Μὰ γι' αὐτὸν χρειάζεται κάποιας αὐταπάρνησης πρῶτα. Γιὰ τοὺς πολλοὺς ἀγράμματους δὲν ἀξίζει νὰ μιλήσῃ κανένας. Γι' αὐτοὺς δὲν εἴναι ἀνθρώποις πρέπει νὰ καταρίέται τὴν φύση, ποὺ τοὺς ἔδωκε σχῆμα δύοιο μὲ τὸ δικό του. Οἱ ἀνθρώπινοι ἐγωίσμοις του προσθέλλεται καΐρια, ποὺ δὲν τοὺς βλέπει νὰ πεπιπτοῦν μὲ τὰ τέσσερα. Γι' αὐτοὺς ἀρκεῖ ἔνας χαριεντισμὸς τοῦ κ. Δημητρακοπούλου— δὲν δύοις ἐνθους φερόμενος ἐπὶ τοῦ πτερώτου Πηγάσου ἐπεφανώθη παντοῦ καὶ πάντοτε κατὰ τὰς πολυωνύμους φλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς ἔργασίας του— νὰ τοὺς κάμῃ ὥστε νὰ βροντοφωνοῦν: 'Ο πανελλήνιος καὶ πανευρωπαϊκῆς φήμης κατάχρυσος καὶ μεγαλεπίθουλος εὐρετῆς τοῦ Μυστικοῦ τῆς Ζωῆς (!) εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερος, θαυμασίως ὑπέρτερος ἐκείνων οἱ δύοις σχετικῶς πως ἡδυνήθησαν ν' ἀρπάσωσι τὸν ἐν τῷ κυκεῶνι— ἔδω κάθε Ρωμιὸς τὰ χάνει— ἐπικρεμάμενον μῖτον τῶν μυστηρίων— ἀτιμες λέζεις τὶ δὲν κάνετε . . .— διὰ τῶν δύοιων ὑφίσταται τὸ Σύμπαν (;) Καὶ παρακάτω: Σπανίως τὸ ἀλληλικὸν ἔθνος εἰδὲ μέχρι σήμερον καὶ σπανίως τῶς ἔθνος εἶδεις ἐν τῷ μεμακρυσμένῳ μέλλοντι τοιαύτας πο-

λυτιμοτάτας πρωτοτυπίας, τοιαύτην αἰθερίαν διαύγειαν ἀνθηρᾶς μεγαλοφυΐας— ἔδω βάλτε δ, τι θέλετε· θαυματικό, ἐρωτηματικό— τὴν δοιάν ἀπεκρυσταλλωσεν ἐν τῇ Συγγραφῇ ταύτη τοῦ Μυστηρίου τῆς Ζωῆς δ. κ. Δημητρακόπουλος. Καὶ πιὸ κάτω: 'Ο κ. Δημητρακόπουλος— βαριθηκαὶ μὲ τὴ ζωὴ μου γράφοντας τὸ σεβαστὸν ἔνομά του— ἀφίκετο ἐνταῦθα— πρόκειται περὶ τῆς χρυσοφόρου Αἰγύπτου— φέρων ἰδιαίτερον πρὸς τὸν μέγινον αὐτοῦ σκοπὸν γράμμα παρ' ὑψηλοῦ ἐν Ἀθηναῖς προπόλου, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν κ. Μπενάκην καὶ Ρόστοβιτς Βέη. Τὰ πιὸ κάτω δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν. Γιὰ τοὺς περιέργους, στὸ γραφεῖο τοῦ «Νομισμάτων» ἔχουν κατατεθῆ δύο φύλλα τῆς 3¹/₁₃ 'Ιανουαρίου 07 καὶ 11/₁₄ Ιδίου 07 τῆς 'Αλεξανδρινῆς πατριωτικῆς ἐφημερίδος «Βιζάντιον». Μπορεῖ νὰ χρησιμεύσουν σὲ πολλοὺς γιὰ παράδειγμα πῶς νὰ ἔργασθον γιὰ τὴν ἐξάπλωση τῆς μελλούσης μεγαλοφυΐας τους. Βλέπετε πῶς αὐτὸν τὸ Μυστικό τῆς Ζωῆς δὲν τὸ ξέρουν δλοι. Καὶ σὲς βεβαιῶ πῶς εἰς φεσοφόροις πατριῶτες τῆς Αἰγύπτου συγκινήθηκαν ἀρκετά, ἔτρεξαν καὶ κλαίοντες, σὰν τοὺς δικούς μας ἔδω τὸ καλοκαίρι μὲ τὴν «έξωση τοῦ 'Οθωνος», ἀναπέθηκαν τρέμοντες εἰς τὴν ἐντροπήλως (;) ἐκτενόμενην χεῖρα τῶν ἀντιπροσώπων τῆς μεγάλης ἀνωμάλου ἐταιρίας ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀγραμματοσύνης καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν νεωτέρων ἀπογόνων τοῦ 'Ελληνος Δημητρακόπουλος καὶ Σια, τὸν χρυσοῦν ὄβολόν των πρὸς ἐνθάρρυνσιν καὶ ἐξακολούθησιν τῆς ἴνοστιτερούς αὐτῶν ἐνεργείας πρὸς διφελος τῆς 'Ελληνικῆς φυλῆς— βλακείας. Καὶ ἔτοι, ἡ 'Αλεξανδρινή ἐφημερίδα ἐπῆρε— δπως δ κύριος διευθυντής της ποθοῦσε— 'Αθηναῖκό στίλ, οἱ πατριῶτες 'Αλεξανδρείνοι ἐπέρασαν μιάν εσπερινήν πλήρη συγκινήσεων καὶ παθῶν στὸ ξενοδοχεῖο «New Khedivial» καὶ ἡ ἀνώνυμος ἐταιρία ἐτριβε τὰ χέρια της— πῶς, ἔχει ἡ ἐταιρία χέρια; καὶ βρήκε τὸ κλιμακοτελον τῆς Αἰγύπτου ποὺ λέεται. Ποιός λοιπόν φταίει γιὰ δλ' αὐτά; Μὰ φυσικό, Η μόνη ἀντιδραστη ποὺ τοὺς ἔχει κατω δόπου ἐπὶ πτερωτῶν Πηγάσων— ποιὸς έχει μὲ ποιὸ σαπιοκάραβο ἥλθαν— εἴταν ἔνα ἡχηρότατο γέλοιο τριῶν νέων ἐν τῷ βράδυ, σ' ἔνα κεντρικὸ δρόμο τῆς 'Αλεξανδρείας μπρὸς στὴν ξαφνικὴ παρουσία πρώτα τοῦ κ. Ιωάννη Πολέμη καὶ κατόπι, καμιά ταρανταρίχ βίβλατα πίσω, τοῦ ὑπὸ μάλης φέροντος τὴν πολύτιμον κιβωτὸν τοῦ Μυστηρίου τῆς Ζωῆς κ. Δημητρακόπουλος καὶ ποιὸς ἀλλοιο νομίζετε;— τοῦ κ. Γερασίμου Βάκου! Εἶχεν ἔρ-

θει κι αὐτὸς νὰ κάμῃ διάλεξη «Περὶ τῆς νέας πατριωτικῆς τάσεως τοῦ συγχρόνου 'Ελληνικοῦ Θεάτρου» καὶ νὰ ἀπαγγείλῃ σκηνὰς ἐκ τῆς «Κιτοχῆς», «Κασιανῆς», ἵσως ἐν δὲν γελιέμαι καὶ τοῦ εθίση. Γιατί τάχα ὅγι; . . .

ΝΤΑΛΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ (*)

Διαβάζετε τὸ γράμμα μου, βαζώ δλα μου τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ πῶ ἐκεῖνο που θέλω, ώραία, νόστιμα, καθηρά, σιταρένια καὶ... μὲ κεραυνώνετε μὲ ἔνα «τὴν γλῶσσαν αὐτὴν ἀποκαλῶ ἀνόητον, ἐπειδὴ οὐδὲν ἐνόησα». Δηλαδὴ ἡ γλῶσσα μου σὲς ἐποδίζει νὰ καταλάβετε ὅσα ἔλεγχα (καὶ τὰ δύοια δὲν εἴται βέβαια ἀνόητα ὡς γνῶμες ἔξυπνων ἀνθρώπων). Διαβάζω καὶ γὰρ τὰ γοργικάτα σας, προσπαθῶ, ἴδετε νὰ μπῶ στὸ κεφάλι σας, καὶ βλέπω ὅτι δὲν τὸ κατορθώνω. Ich kann mich nicht hineindenken μέσα σας. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν φταίει τώρα ἡ γλῶσσα σας, ἵνα κάγιώ ἐσπούδασα ποτε, ἀλλὰ οἱ ίδεες σας, τὶς δύοις ἐκφέρεται. Δὲν σὲς τολεγα; Δὲν συνεννοούμαστε.

Ζοῦμε στὴν ἓδια πόλη καὶ δύμας δ καθένας μας βλέπει ἀλλα. Εμεῖς περπατοῦμε στοὺς δρόμους; της, ζεσταίνομαστε στὴ λιακάδα της; περιαντίζουμε στὸ Ζάππειο, πλέκουμε στενά στὴν ἀμμουδιά τῆς φαληρικῆς ἀκρογοικίας, πίνουμε μπίρχ, συγοράζουμε φωμὶ ἀπὸ τὰ ψωμάδικα, σαρδέλες ἡ μουστάρδα ἀπὸ τὸν μπακάλη, κομμούμαστε στὰ κρεβάτια μας, μεταχειρίζομαστε λίφτ, γκάζι καὶ ἡλεκτρικό, τέλος πάγων κατοικοῦμε στὰ σπίτια μας.

Ἐσεῖς πάλι: στραβώνετε στὸν Παρθενώνα· τὸ ξέρω ποὺ θὰ διαμαρτυρηθῆτε, ἀλλὰ ἐσυνηθίστατε καὶ γι' αὐτὸν δὲν τὸ καταλαβάνετε· πιστέψετε δύμας ἐμένα ποὺ σὲς βλέπω· τὸ λέων χωρὶς κκμιά ὑπερβολὴ, καὶ μόνο μὲ μιὰ μικρὴ μεταχρονά. Θρονιαστήκατε λοιπόν μέσα στὸν Παρθενώνα· ὄντερεύετε τὴν Παλλαδά· σὲς ἴμφανται δχις μόνο καθ' ὑπνους, ἀλλὰ καὶ μέρα μεσημέρι ὁ Μελτιάδης· μιλάτε μὲ τὸν Πλάτωνα· (σὲς καταλαβαίνετε; τὸ ρωτῶ χωρὶς νὰ φοβοῦμαι πιάτι νὰ «διαρραγῶ»· τόσες φορές ἔξεφασα τὴν δυσπιστία μου καὶ δὲν ἐπεχαί τίποτε).

(*) Κοίταξε φύλλα 232, 233 καὶ 234.

μη ἀπόμεινε ἡ πρασινάδα, δειλιασμένη, χαρένη, χτυπημένη κι ἀφτὴ ἀπὸ τὸ κακό.

— «Πατέρα, ρώτησε ἡ Μοιρίτα, μήπως καὶ φοβήθηκε ἡ Κατινούλα στὸ Παρθενό; Τις, εἶγανε τὰ ἓδια καὶ κεῖ; Θὰ τὴν γράψω;

— «Γλήγορα, γλήγορχ, τῆς ἀποκρίθηκε νὰ τὴν παρηγορήσῃ, θέρθη κι ἡ Κατινούλα μὲ τὴ θειά, μὲ τὸν καμαρωμένο που τὸν Πάθελο!»

'Ανεβάκη στὸ γραφεῖο του ἀπάνω νὰ ἔργαστῃ δ 'Αντρέας. Μὰ τὸν πήρανε οἱ λογισμοί. Τὴν 'Ολια συλλογίστανε. 'Αχ! ἐπρέπει τότες ἀμέσως νὰ πάγη. Τοῦ τολεγει κιόλας ἀπαντώντας σ' ἔνα γράμμα του δηνού τῆς μιλοῦσε γιὰ τὸν ἔρχομό του. «Μὴ σὲ μέ λη. Καλὴ είμαι. Κι ἀφοῦ ἔρχεσαι, θὰ γεισώνω. Μιά ματιά σου θὰ μὲ σώσην. Θὰ μὲ σώσην! Απὸ κεῖνα τὰ λόγια που τὰ διαβάζεις κανεὶς καὶ δὲν προσέχει, που τὰ καταλαβάνεις κατόπι! 'Αργά! 'Η 'Ολια θέρει τι λέει. Μὲ νόημα, μὲ τὸ νόημα τὸ σοθαρό τῆς βαθιόντως καρδιᾶς της, εἴτανε ὡς κι οι φρασοῦλες ἔκεινες που οἱ κιόλες τὶς συνηθίζουνε δπως τάχα. Τοῦ κακού! 'Αμέλησε, δὲν ἔκαμε τὸ χρέος του. Ζοῦσε μέσα στὸν πλάνη, οωτολουσμένος θαυμπωμένος ἀπὸ τὶς ἀχτίδες τὶς χρυσές της. Μὰ πλάνη, ἀκόμη καὶ τώρα, δῆλη του ἡ ζωή. Μὰ ἡ παντοκίνητη ἐλ-

πίδα, ποὺ εἶναι χρέωμα σὲ πολλοὺς ἀθρώπους, δταν τοὺς ἀναστυλώνει στὸν καημό καὶ τοὺς σπρώχνει σὲ καμάρματα γεν.ατια, εἶναι γιὰ πολλοὺς κιόλους ἀπάτη, ἀπάτη, ποὺ γελά τοὺς λαφρόμυχλους τοὺς πόθους. Ζυγώνει δσο τίποτα δὲν ἔμκθεις, δσο ἡ ζεστατῆς φωτιάς δὲ σοῦ ἔκαψε τὸ πόδι. Συφάξετε στὸ φῶς ὁ περιέργως ἐ λόγος, πῶς κάποτες τὸ κακό φαίνεται: καλὸ ισιά σες καὶ ισιά σες σὲ κείνονε ποὺ κάποιος θεδὲ τὸν πηγαίνει, ψυχὴν καὶ σάρκα, στὸ χαμό του. Είναι θεὰ καὶ ἡ 'Απάτη' μπροστά μας βαδίζει, μὲ τώρακι τὸ πρόσωπό της που μᾶς πείθει, μὲ τὸ χαρόγελο που μῆς τάξει πλήθος ἀγαθά, στῆς 'Εφτυχίας τὸ παλάτι, λέει, θὰ μῆς ὄδηγήσῃ, ὄδεσπου νὰ μῆς γκρεμή

Ζῆτε πολὺ μὲ τὰ περασμένα μεγαλεῖς, μὲ τὸ εὐκλεῖς παρελθόν, ὥστε ἀκόμη καὶ ὅταν καμία φορὰ κατεβῆτε σ' ἐμάς κάτω, στὴν πόλη, ὁ νοῦς σας πάντα στὰ ἔλλα εἶναι γυρισμένος καὶ δὲν μπορεῖτε νὰ βρεθῆτε στὰ νερά σας μὲ τὴν σημερινὴ κατάσταση, τὰ τωρινὰ χάλια. "Ετοι, γιὰ νὰ ποῦμε, ἔχετε κηρύξει πόλεμο κατὰ τῶν Περιλαϊμίων, (μόνο ποὺ δὲν μᾶς εἴπατε ἀκόμη, ποιοι εἶναι αὐτοὶ οἱ κύ-Περιλαϊμίοι), ὅταν δῆτε κανένα νὰ φορῇ γελέοντας σουρτούκο, τοῦ ἐπιτίθεσθε, ἐπειδὴ «δὲν ἔχει αἰσθηση...δῆται τοῦ κρούου, ἀλλὰ «τοῦ καλοῦ». Ἀπὸ δῆλην τὴν ζωὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπὸ δῆλα τὰ ζωτανὰ, δῆλα τὰ τωρινὰ βλέπετε, «νοεῖτε», μόνο δῆτα δὲν ἔλλαξαν. Εἴρετε μόνο τὰ ἀρχαῖα, καὶ κύτα βλέπετε ἀκόμη καὶ ἔκει ποὺ δὲν εἶναι. Στὸ Φάληρο δέλπετε ρηγματας παρὰ θῖν· δῆλος καὶ τρήχεις. Εἴρετε μόνο δὲν εἶναι στὸν ἄρεα· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ αὐτὰ δῆλα πάλι, μόνο τὰ νεκρά, δῆτα δὲν μιλοῦν. Στοιχηματίζω πῶς δὲν «νοεῖτε τὶ εἶναι τὸ σπουδγίτι, τὶ εἶναι τὸ γεράμι. Θὰ ἀκοῦτε τὸ κελεύθημα τῶν ἀηδονιῶν, στὸν Βασιλικὸ κῆπο καμία μαγευτικὴ νυχτιὰ καὶ θὰ σᾶς θυμίζει τὸ πολὺ πολὺ τὸν κέλαδον καὶ δρυμαγδὸν τῶν δημητριῶν ἡρώων. Ἀπὸ δῆτα εἶναι: στὸν ἄρεα ξέρετε μόνο τὰ δριψιδῆ, (τὶς σερμπατίνες· αὐτὸ τὸ «κείκαζω» ἐπειδὴ δὲν τὸ λέτε καθηρά· τὰ παρακάτω ὅμως τὰ πῆρα ἀπὸ τὸ φιλικό σας γράμμα) τὸν κυανοῦν ἡμῶν οὐρανὸν, δῆς διεπιδιδαγώγησε τὴν ψυχὴν σας (πῶς;) καὶ τὶς πινακίδες τῶν μαγαζίων.

"Ετοι: μᾶς πληροφορεῖτε, δῆται ἡ μπίρα πουλιέται στὰ ζυθοπωλεῖα, δῆται τὸ φωμὶ σας τὸ ἀγοράζετε στὰ ἀρτοπωλεῖα, καὶ δῆται καταφεύγετε στὰ μπακάλικα τῶν παντοπωλῶν, κάθε φορὰ ποὺ ἔχετε ἔλλειψη ἀβυρτάκης ἢ ἀρψών. Κι αὐτὸ δηλαδὴ δὲν τὸ λέτε καθηρά, ἀλλὰ ὑποθέτω δῆται τέτοια τρῶτε. "Ἐνας ἄνθρωπος, τοῦ δποίου ἡ γλῶσσα εἶναι αέροια ὑπάρχει καὶ εὑρίσκεται» γίνεται νὰ βρήκῃ εἰς τὸ στόχο του σαρδέλες· πρὶ! αὐτὲς εἶναι καλὲς γιὰ τοὺς ἀπαίσιους χυδαίστας· αὐτὲς ἔχεις μείνουν γιὰ κείνους ποὺ τοὺς λέπει «ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ἔκεινη ἡ» κλπ. Τὸ δῆλο καὶ μὲ τὴν ἀβυρτάκην, ἡ ἀβυρτάκη, τῆς ἀβυρτάκης. «Εὔρισκετε, κύριοι, ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς τίποτε τὸ ἐπιλήμιον;» καθόλου. "Η μουσιάρδα πάλι τῆς μουσιάρδας, ἀν τὸ πῆρε κανεῖς, ἡ ψυχὴ του γέμει ταπεινῶν αἰσθημάτων. "Ἄς μείην λοιπὸν καὶ αὐτὴ γιὰ δῆσους δὲν ἔχουν αὐτιὰ γιὰ τὴν γλυκυτέραν μουσικήν. Μόνο μὲ τοὺς παντοπώλας τὰ μπλέξατε. "Εδῶ μᾶς τὰ χαλάτε. "Ο Κοραῆς τοὺς

εἶχε βαρτίσει βακαλλας· ἔτοι καὶ τὴν λέσχη σας τὴν ἔλεγε ιλωβόν· (γιατὶ ἀραγε;); δὲν ἔχετε λίγα σῖση καὶ γιὰ μᾶς; μὴ ξεχνάτε πῶς μᾶς εἴπατε θηριά· ἀλλὰ ἀφοῦ ὄντεις καὶ τὸν Κοραῆν τί νὰ εἶπω πλέον;

"Αλλὰ θὰ πῶ ἀκόμη κάτι. Γιατὶ μοῦ φαίνετε δῆται οἱ πτερυγισμοὶ τοῦ πνεύματός σας στοὺς ἀρχαῖους συνδέονται μὲ κάποια γενικότερη ἀφρορημάδα ἢ δπως καὶ δὲν τὸ λέν οἱ φυχίατροι. Λουστρένετε τὰ παπούτσια σας, καὶ τὴν στιγμὴν δῆται τὸ παιδί ρωτῷ, ἀν δὲν κύριος θέλῃ βερόνικη, ἐσεῖς κάμετε σκέψεις γιὰ τὸ πατριωτικὸν μένος τῶν μικρῶν βιοπαλαστῶν, καὶ τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ τῶν μεταλλαξάντων τὰ αὐτῶν ὄντα σας εἰς στιλβωτὰς ὑποδημάτων.

Στιλβωτής ὑποδημάτων ἀντὶ λοῦστρος· ἡ λέξη μοῦ ἀρέσει· δὲν εἶναι ἀσκημητό μόνο ποὺ εἶναι λίγο μικρή. "Ἐπι τέλους ὅμως εἶναι καλή· τὸ λουστράρισμα βαστᾷ ἀρκετὴ ὥρα, ὥστε προφτάνει κανεὶς νὰ πῆ. «Στιλβωταϋποδημάτων» πρόσεχε τὸν νοῦν καλλιοπήν· δὲν στιλβωτής εὐ τὰ ὑποδημάτα». "Αν ὅμως πρόκειται νὰ βρίσετε κανένα, νὰ τὸν «προσαγορεύστε», καθὼς τὸ λέτε, καὶ νὰ τὸν πῆτε λοῦστροπῶς θὰ τὸν εἰπητε τότε; στιλβωτὰ ὑποδημάτων;

Τὸ βλέπετε ὑποθέτω καὶ μόνος σας, δῆται εἶναι δῆλως διόλου ἀδύνατο νὰ συνεννοθοῦμε. Νάλοιπὸν τὸ εἶχαμε μόνο νὰ σᾶς ποῦμε. Είστε ἀλεύθεροι νὰ ἔχετε ὅτι γνώμη θέλετε γιὰ τὴν φύση καὶ τὸν σκοπὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως, γιὰ τὸ πνευματικὸ καὶ ἡθικὸ ποιὸν καὶ τὰ ἐλαττήρια τῶν ὄπαδῶν της.

Δὲν ζητοῦμε καθόλου νὰ σᾶς «ξέαναγκάσωμεν» — ποιός σᾶς ἔξηνάγκασε; σᾶς ἔξεβίσκε ποτὲ κανένας δημοτικιστής στὸ δρόμο; — νὰ καταλάβετε τὴν ἀνυπολόγιστη, κοινωνική, παιδαγωγική, λαοπλαστικὴ σημασία ποὺ ἔχει ἡ Ἀναμόρφωση;

Πρέπει ὅμως, ἀν δῆται ἀλλο, τούλαχιστο νὰ καταλάβετε, δῆται δὲν σᾶς δώσαμε τὸ δικαίωμα νέαφροτητῆς τὴν φιλοπατρία κανενός μας, κανενὸς Ἐλληνος δημοτικιστῆς. "Αλλὰ τούλαχιστο γυρεύουμε σεβασμὸ πρὸς τὴν εἰλικρίνεια τῶν προσώπων ποὺ ἀγωνίζονται τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν. Καὶ ἀν δὲν σᾶς περισσεύει σεβασμὸς γιὰ τὰ πρόσωπα, ἀπαίτουμε τὸν σεβασμὸ πρὸς τὴν ἐλευθερία τῆς γνώμης, τῆς ιδέας.

(ἀκολουθεῖ)

ΜΑΝΩΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

τὴν πῆρε κατόπι νὰ τὴν σπουδάσῃ, ἔμελλε μόνο πιὸ ὑπέρτερα νὰ τὴν νοιώσῃ κατάβαθτά του. Καὶ νὰ πουτώρα, ἔτοι, μὲ μιᾶς, τοῦ γέμιζε τὴν ὑπαρξήν του ἡ Ἀντιγόνη. Θέξεψε πῶς στὴν Ἀντιγόνη ἔβλεπε τὰ ιστορικά του, ἔβλεπε ὡς καὶ κείνα ποὺ ἔπρεπε νὰ κάμη καὶ ποὺ δὲν τάκαμε. Ξαναπέρασε τὸν ἀμιγοῦ χορό, "Ἐφως ἀνίκατε μάχαν. "Ἄχ! ἡ Ἀγάπη! "Ἄχ! τὰ μάγουλα τῆς κόσος τὰ τρυφερὰ δῆπου φώλαιας ἡ Ἀγάπη, τότες, δῆται τὴν ἀντάμωσε στὰ γεφυράκια τῆς Βενετίας! "Ἐτρέξε γοργά νὰ τὴν πιάσῃ, τὴν ἐπιασε, μὰ ἐπειτα δὲν τὴν ἀκολούθησε ὡς τὸ σημάδι ποὺ τοῦ φώναζε ἡ Ἀγάπη νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, δὲν τὴν ἀκολούθησε ὡς τὸν τάφο, σὰν τὸν Αἴμωνα ποὺ θάρτηκε μὲ τὴν ἀγάπην του μαζί! "Ἄχ! τὲ θάνατος ἔκεινος! Καὶ πῶς καταλάβαινε ζωὴ καὶ θάνατο συνέκμα διμεγάλος δὲ ποιητής! Μιλούμε οἱ νεώτεροι ἔμεις γιὰ αἴστημα, γιὰ κόσμους ἡθικούς ποὺ τοὺς ἀνακαλύψαμε τάχα, γιὰ καινούρια καρδιοχτύπια τῆς ἀγάπης. Κολταζε τὸν Αἴμωνα τὸν ἀρχαῖο πῶς σκοτώνεται, ἀφοῦ σκοτώθηκε ἡ Ἀντιγόνη, πῶς βίχνεται ξεφρενιασμένος, πῶς τυλίγεται μέσα στὴν ύγρη, στὴν ἐτοιμόθανη ἀγκαλιὰ τῆς παρθένας, καὶ πῶς μὲ τὸ στερνὸ τὸ φύσημα χύνει στὸ πρόσωπο της τὸ λεφκό, τὸ μαρμοκόκκινο τὸ βέρμα ποὺ πε-

τιέται σουβλιά πρὸς τὸ κορμὶ της ἀπὸ τὸ στῆθος του τὸ λαβωμένο. Καῖται δὲν νεκρὸς περὶ νεκρῶν. Καὶ τὶ λύσσα, καὶ τὶ φουρτούνα, καὶ τὶ θαύρος στὴ γλώσσα τοῦ ποιητῆ, ποὺ δὲ τι καὶ ἀν πῆρε δὲν τὴν φτάνεις. Νάπαλος καὶ τὸ Φραντζέσκα! Νά πῶς τελέστηκε δὲ γάμος τους δι μαρτικὸς στοὺς δόμους του "Άδη — δῆπου δὲν κατέβηκε δὲν τὴν "Ολια.

"Η Πλάνη καὶ πάντα ἡ Πλάνη! Πάντα ἡ ἀσπλαχνὴ θεά! Μήπως σὰν τὸν Κρέοντα καὶ δὲν ἀντέρας, ἀπὸ πλάνη — καὶ τὶ πειράζε ποὺ δὲ πλάνη του εἴτανες ἀλλη; — δὲν τὴν ἀφησε, δὲν τὴν παρκίτησε, δὲν τὴν ξώρισε, δὲν τὴν κλείδωσε, δῆπως καὶ δὲ τύραννος τὴν Ἀντιγόνη, ζωτανή, στὴν πέτρινη τὴν κάμαρα, στὴ σκότεινη σπηλική, στὸ λιθόστρωτο τάφο τῆς Άρξαστιας, ἀπ' δῆπου δὲν μπορεῖς πιὰ νὰ βγῆς; Μήπως δὲν εἶναι ἀσπαστος γύρο γύρο σου τοῖχος καὶ ἡ Αρδόστια; Κουνίσσαι, θέλεις νὰ ξεκινήσῃς, ἀδύνατο. "Ενα παράθυρο νάνοιξης, μιὰ πόρτα, μιὰ χαραμάδα, τίποτα! Τὴν ἀνάσα σου γυρέσσεις καὶ δὲν τὴν βρίσκεταις. Σηκώνεσαι καὶ ξαναπέρτεις. Στὸ κρεββάτι, στὸ κρεββάτι μὲ τὴ θέρμη. Καὶ δὲν τὸ καταλάβαινε δὲ Αντρέας!

"Αξαφνα, σὰ νὰ τὸν πέρασε ἰδέα στὸ νοῦ του, ἀστροπελέκι, ἔσκυψε στὸ γραφεῖο του, χωρίς καλ-

Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὸν "Ελλάδα" Δρ. 10. — Γιὰ τὸ "Εξωτερικό" Φρ. 10.

20 λεφτά τὸ φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Ηλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιδρομού, (Οθόφαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ Υπόδρυσης Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Ηλατεία Στουρνάρα), Εξάρχεια, στὰ βιδιοπωλεῖα «Εστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [δόδες Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλή]. Στὸ Βόρειο βιδιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

"Η συντρομή πλερώνεται μπροστά καὶ εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τύπος ποὺ δὲ μορφώνει — Πρόδεδρος ποὺ πλερώνει — Πριγκηπικὸ γράμμα — Νόμος γιὰ τὸν μαλλιαρόν !

ΚΑΛΑ τὰ εἶπε δ. κ. Παναγιωτόπουλος τὴν περασμένη Τρίτη στὴ Βουλή. Γιατί, μαθής, νὰ μὴν πλερώνοιε τέρῳ γὰρ τὸ χαρτὶ τους οἱ φημερίδες, καὶ νὰ πλερώνοιε φόρο εἰ ἄλλοι ἔκδοτες; μήτως, εἶπε, δὲν ὑπάρχει μιὰ μερίδα τῆς δημοσιογραφίας ποὺ μὲ τὴ πορογραφήματα της διαφθείρει τοὺς ἀναγνῶστες της;

"Ολοι οιφωνοῦμε σ' αὐτὸν καὶ ἀλλοι οιφωνοῦμε αὐτὸν τὸ χαροπολόγισταν καὶ τὸν καριβώτερο, καὶ φημερίδες λιγότερες θὰ βγαίνουν καὶ δοὺς βγαίνουν δὲ δύναμια περιαγανότουσαν κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ ὡς σεντόνια καὶ δὲ θάνατακανότουσαν ἀπὸ τὴ πετροπολιτικὴ τους γὰρ δημοσιεύουν κάθε λογῆς παλιοπέραματα.

"Οσοι ἔποιηρίζουν τὸ ἀ